

MOSEFUNDET FRA BIRKELSE:

Fundet af Messerschmidt Bf 109G-6

Werknummer 165096

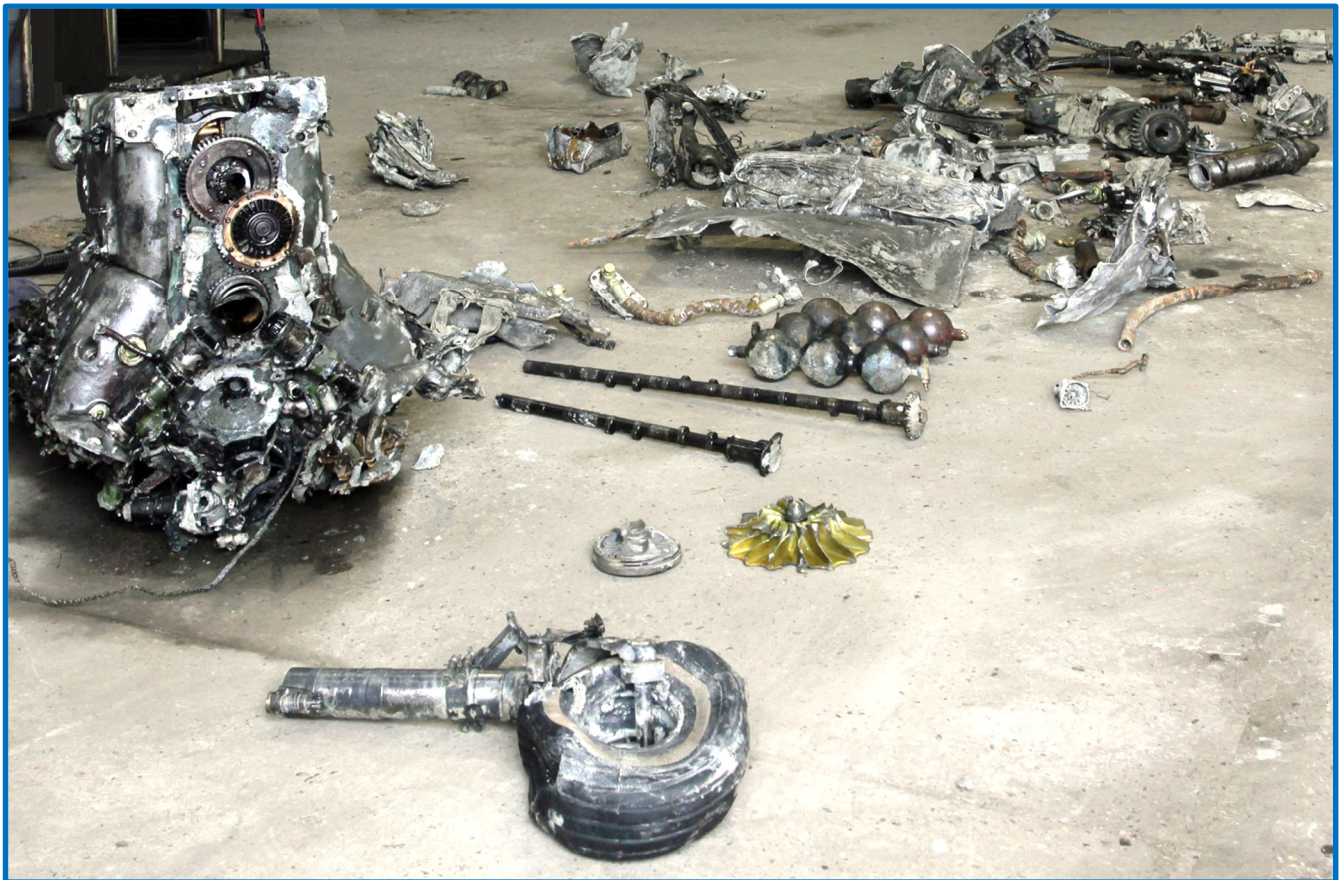
Tekst & billede: Søren Flensted

Sidst i januar 2017 blev jeg via en bekendt kontaktet af landmand Klaus Kristiansen ved Birkelse. Der gik i hans familie en historie om, at der skulle ligge en flyvemaskine i hans jord, som på det sted var gammel tørvemose, og nu ville han gerne vide, om der var bomber i den, da han agtede at grave den op.

Historien gik på, at et tysk fly var styrtet ned, medens familiemedlemmer var ved at lave pebernødder. Altså op mod jul.

Jeg svarede, at jeg ikke mente, at det kunne være tilfældet, idet jeg ikke kendte til styrtet på hans mark, og de eneste ukendte tyske fly var fra JG 102, som på det tidspunkt opererede fra flyvepladsen Fliegerhorst Aalborg Ost. Og det var en skoleenhed med jagere, der mig bekendt ikke medførte bomber.

25. februar 2017 fik jeg besked om, at Klaus og hans søn havde været i gang med metaldetektor og havde lokaliseret flyet. De havde også opgravet flere vragdele ned til 3-4 meters dybde, men måtte stoppe, da de ikke kunne nå langt nok ned med den rendegraver, de havde. Ud fra billeder af vragdelene var det klart, at flyet var flået helt i stykker.

Vragdele opgravet af Klaus og søn

Han ville få fat i en gravemaskine til lørdag d. 4. marts. Ville jeg være med? Ja da!

Vi mødtes på gården sammen med flere lokale om morgenen og gik i gang med gravningen. Det foregik udelukkende med gravemaskinen, da bunden var af ler og meget levende. I løbet af den forgangne uge var hullet skredet meget sammen, så der gik lidt tid, inden vi var nede, hvor Klaus havde sluttet.

**Halehjulet som det kom op af hullet.
Foto: Klaus Kristiansen**

Her graves der i en dybde af omkring 7 meter

Der begyndte snart at komme strukturdele op, og snart kom halehjulet frem.

Gravemaskinen hentede skovlfuld efter skovlfuld op som så blev endevendt af folkene. Snart dukkede en lårbensknogle, op men det generede mig ikke særligt, da tyskerne ikke ville have kunnet rydde op så langt nede. Der dukkede også en del 13 mm ammunition op, som blev samlet i en lille dyng.

Så dukkede resterne af et 13 mm maskingevær og en 20 mm maskinkanon op.

Endvidere dukkede der trykflasker op samt mange skrogdele.

**Det rengjorte halehjul, som
det blev udstillet**

Et af flyets to 13 mm maskingeværer, hvor det værste jord er blevet fjernet

TV: Under udgravning hvor en 20 mm maskinkanon netop er dukket op og placeres i bunken af vraggods

Efter en tid kom pilotens faldskærm samt dele af hans flyverdragt op, og samtidigt kom endnu flere rester af piloten frem, som vi samlede i en stor spand. Det blev til så meget, at vi indstillede gravningen og kontaktede en god ven af mig, Ole Rønnest, som er tidligere kriminaltekniker. Vi aftalte at stoppe udgravningen og så om mandagen kontakte politiet, da der var tale om et lig.

I stedet kiggede vi så på det, der var hentet op, og nedfrøs de ting som var af papir for ikke at ødelægge skriften. Der var blandt andet den nederste del af en Soldbuch.

Det var nu blevet aften, og jeg satte kursen tilbage til Billund medbringende pilotens bælte for at rengøre og blødgøre det, så sønnen på gården kunne få det.

Mandag morgen startede balladen. Politiet var blevet kontaktet som aftalt og kom på besøg. Så blev marken lukket af hjemmeværnet, indtil der kom ammunitionsryddere, som gik marken igennem. Og så varede det ikke længe inden Torben Sarau fra Nordjyllands Museum dukkede op og erklærede, at det var danefæ, da det havde kulturhistorisk interesse (og så kunne han udstille det og tjene penge på det). Delene gik på Museet, og de skrøbelige dele blev konserveret og pilotens navn dukkede efter en tid op, Hans Wunderlich. Navnet blev sendt til Tyskland via den tyske ambassade i Danmark, og efter en tid blev det bekræftet, at en pilot med det navn var styrtet ned i en mose, og at man ikke havde kunnet bjærge hverken ham eller flyet.

Jeg kontaktede en god ven af mig fra Finland og fik oplyst følgende fra den NVM, der var på ham:

Den 10/10 1944 styrtede Piloten Gefreiter Hans Wunderlich ned i en Bf 109G-6 kodet NI+XZ fra 1./ JG 102 Wunderlich døde, og flyet var 100% skadet.

Om mandagen fik pressen fat i nyheden og jeg nåede at være i TV2 News pr. telefon, at have besøg af DR TV og TV2 samt snakke med DR1 radio, DR4 radio samt BT, Ekstra Bladet og Jyllands Posten. Så gik den dag med det.

Nu var Museet jo rendt med det hele, og Torben Sarau havde snakket om danefæ. Der var så en mandovre fra Nationalmuseet for at se på det, og efter nogle dage kom kendelsen: Det var IKKE danefæ. Det blev så af Nordjyllands Museum anket til Kulturstyrelsen. Samme besked kom tilbage: Det er IKKE danefæ. Jeg vil så lade det være op til læserne at afgøre, hvem fæet er.

Ole Rønnest og jeg ville gerne se de rengjorte dele, og Ole skrev til Torben Sarau og fik intet svar. Så ringede han til ham og fik at vide, at der ikke var offentlig adgang

Efter at det var gjort klart, at det ikke var danefæ, ville Museet så sammen med Klaus arrangere en udstilling i Aalborg. Jeg blev kontaktet af Torben Sarau via den mail, som han i første omgang ikke havde svaret på. Han ville låne ting fra mit arkiv. Efter en kort tid med et par mails var vi ikke venner længere, og han fik intet.

Jeg, Jørn Junker og Carsten Petersen har tilbudt at hjælpe Claus (og dermed museet) med materiale, da det er en kendsgerning, at to af os ligger inde med de største arkiver om Luftwaffe i Aalborg under besættelsen, men vi ønskede at have indflydelse på anvendelsen, da vi ikke mente, at museet havde nogen ekspertise på området. Og det gik jo bare slet ikke, når vi ikke var rigtige universitetsuddannede historikere med en ph.d. men kun amatører. Så resultatet er, at de ikke har fået noget. Det vides, at de har spurgt på et par museer, som så efterfølgende har henvendt sig til os, da de ikke selv havde ekspertisen, og så er det igen gået i stå.

Museet lavede en udstilling om flyet/piloten i Aalborg fra d. 25. maj til d. 8. juni. Jørn Junker og jeg besøgte udstillingen d. 1. juni. Vragdelene var lagt ud på en skabelon på gulvet. Det var en god ide, som ville kunne have været bedre, hvis delene var lagt, hvor de hørte hjemme på skabelonen, og hvis der var brugt flere skilte med beskrivelse af delene. Der var sat en tegning af en Bf 109 op på væggen ved skabelonen. Igen en god ide, hvis den havde vist den aktuelle type Bf 109G-6. Men da de ikke havde oplyst om typen, var der måske ikke mange der opdagede det. Jeg vil her indskyde, at såvel flytypen samt Werknummer var kendt.

Skabelonen af flyet i naturlig størrelse, hvor de forskellige vragdele efter bedste evne er udlagt, hvor de oprindeligt har været placeret

Det var en udmærket lille udstilling om piloten og hans fødeby. Også de papirer der blev fundet var udstillet. Det var fint.

Så havde de villet lave noget generelt om Luftwaffe i Danmark. Det skulle de have ladet være med, idet de kom ud i noget, som vil kræve en omskrivning af historien for at komme til at passe. Blandt andet erklærede de, at der ikke blev uddannet piloter i Danmark mellem 1942 og 1944, hvilket selvsagt er noget vås, idet der blev skolet på Avnø, Kastrup og Aalborg West osv. - osv.

Det forbavsede mig en del, at man havde udstillet faldskærmen uden at vaske den. Da vi trak den fri af leret, var der en ganske stor del pilot på den. Og da den ikke var vasket måtte der stadig være det.

Jeg vil afslutningsvis konstatere, at udstillingen var lavet i stor hast uden at bruge meget tid på research, og hvad der sker med delene, når udstillingen tages ned, er i skrivende stund uvist.

Bæltet blev rengjort for ler og tysk flybenzin som faktisk stinker ganske meget, da det er fremstillet af skiffer. Det lå i blød i vand i en uges tid inde på badeværelset, hvilket fru i huset ikke var voldsomt glad for, og blev derefter hængt til tørre udenfor. Det var fuldstændigt udtørret af benzinen og blev behandlet med læderolie over et par uger, indtil det var så fleksibelt, at det kunne rulles og lægges i en skål med olie. På billedet til højre i den røde ramme kan man skimte, at Wunderlich har ridset sit navn - H. Wunderlich - på bæltets bagside

Den 7. september 2017 blev Hans Wunderlich endelig begravet på Aalborg Østre Kirkegård på Volksbund Deutsche Kriegsgräberfürsorges foranledning. Foto: Klaus Kristiansen

Kilder: Deutsche Dienststelle NVM via Matti Salonen